

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De signis quae bellum praecesserunt. Cap. VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII HISTORIAE

Luc. 21.

Nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis: Quia veniēt ,
dies in te & circumdabunt te inimici tui vallo, & obsidio ,
ne cingent te, & coangustabunt te vndique, & ad terram ,
prosterneant te, & filios tuos qui in te sunt: Deinde quasi ,
de ipso populo verba facientis. Erit enim afflictio & ne- ,
cessitas magna super terram, & ira populo huic, & cadent ,
in ore gladij, & captiui ducentur in omnes gentes, & Hie- ,
rusalem calcabiturā gentibus donec impleantur tempo- ,
ra gentium. Et iterum. Cum autem videritis circumdari ,
ab exercitibus Hierusalem, tunc scitote, quia appropin- ,
quavit desolatio eius. Quod si quis Seruatoris nostri ver- ,
ba cum reliqua huius auctoris Historia, quam de vniuer- ,
so hoc bello perscripserit comparet, quid est quāobrem
non eius præscientiam atque adeò vaticinationem mag-
nopere suspiciat, eamque verè diuinam & supra modum
admirabilem planè fateatur?

De signis quæ bellum præcesserunt.

CAP. VIII.

DE illis verò rebus, quæ post Seruatoris nostri passio-
nē, postq; illas sceleratas voces emissas, quibus Iu-
deorū multitudo latronem & homicidā nece eripe-
re postulabat, ducem autem & auctorem vitæ è medio tol-
li supplex petebat. Vniuersæ huic genti acciderint, in hac
historia differere non est omninò necesse. Sed videtur
consentaneum illa quidem adijcere, quæ perspicuè ante
oculos cuiusque proponant singularem clementiam be-
nignæ Dei erga illos prouidentia, quadraginta annos con-
tinuos post illud facinus contra Christum admissum, per-
nitentiam & interitum in illis futurum differentis. Quo qui-
dem temporis spatio cū Iacobus ipse, frater Domini nun-
cupatus (qui primus illic fuit creatus Episcopus) tum ple-
rique alij Apostoli & discipuli qui adhuc manebant in vi-
ta, atque adeò in ipsa Hierosolymorum ciuitate commo-
rabantur, loco illi tanquam firmissima quædam propugna-
cula extiterunt: diuina vltione, quæ eorū imminebat capi-
tibus, non solum toleranter expectante, si forte pro scele-
ribus quæ consciuissent, grauitè condolescētes, veniam
& salutem tandem assequerentur, verum etiam præter il-
lam

lam tam patientem & longinquam expectationem, admirabilia præterea portenta & prodigia cœlitus demissa, quasi prænuntiâ calamitatum (quæ illis, si non pœnitentiæ lachrymis peccata sua delere conarentur, in posterum acciderent) manifestò ostentante. Quæ quidem cû à scriptore suprâ demonstrato memoriæ & literis mandata sint, nihil videtur commodius, quàm vti ad vtilitatē illorum, qui in posterū sint hâc historiam perlecturi, hoc loco tradamus. Auctore igitur in manus arrepto, recitat ea, quæ de his rebus ab eo in sexto historiarum libro conscripta sunt. Veteratores quidam, qui nefariè etiam cõtra Deum ipsum émentiebantur, id temporis miseram & imperitam hominum multitudinem in adeo falsam opinionem induxerunt, vt evidentibus prodigiis, quæ ipsorum vastitatem præsignificabant, neque attenderent animum, neq; fidem omninò adiungerent. Vnde tanquam homines, qui fulminum iactu perterriti, stupefcunt, oculisq; & animo præstricti sunt, Dei ostenta ipsis obnuntiata pro nihilo putauerunt: primum cum supra urbem sydus enis oblongo simile consisteret, & Cometa ad annum integrum suos radios funderet: Deinde cû altare & templum, populo, ante seditionis initium, tumultumq; belli ad festum Azymorum celebrandum in vnum coacto, Sexto. Id. Aprilis circiter horam nonam noctis, tanto lumine & spédore circumfunderentur, vt iam dies clare illucescere videretur. Hic fulgor ad dimidiatam horam resplenduit. Qui certè imperitis aliquid boni videbatur prænuntiare. Sed à legisperitis & sacrorum interpretibus ilicò iudicatum est, eum idem ipsum præsignificare, quod rerum euenta postea confirmarunt. Eodem verò festo, vacca à summo sacerdote ad sacrificium adducta, in medio templo agnum edidit. Porta etiam interioris sanctuarij ad Orientem spectans, quæ tota & ænea est, & validissima, quæque sub crepusculum vix à viginti viris occludi, ferreisq; vectibus firmari, & crassis pessulis in limen ex vno continuo lapide factum demissis depressisq; figi solebat, noctu quidem hora sexta, sua sponte patefieri visa est. Templi igitur custodes, properè ad ducem accurrere, eum certiore facere. Ille cû eo ascendisset egrè poterat illam occludere.

*Ioseph. 6.
cap. 30.*

Isud

EVSEBII HISTORIAE

Istud imperitis rursus optimum quiddam portendere videbatur. Deum enim dixerunt portam bonorum ipsis, aperuisse. Verum docti & prudentes portam illam, quæ sanctuarium firmissimè muniebat, sua sponte ita dissolutam, hostibus introitum ad prædam patefecisse censuerunt: & signum esse vastitatis, ipsi inter se asseueranter affirmarunt. Ferè diebus paucis post festum peractum, duodecimo Calend. Iunij, Spectrum quoddam prodigiosum, fide & opinione omnium maius cernebatur, & quod de eo hoc loco dicetur à me, fabula, credo, planè putaretur, nisi etià & ab his esset, qui sunt oculis suis illud iam cõspicati, narratum, & consequentes inde clades eius, modi ostenta cõmeruissent. Nam ante solis occasum, currus passim per vniuersam regionem in sublimi ferri, rapiq; & phalanges armatæ per nubes discurrere, vrbesq; vndiq; cingere visæ sunt. Quinetiam in festo Pentecostes, cum noctu Sacerdotes (vt illis in more positum est) ad templum interius sacrificii obeundi causa, commerent, primum tumultum quendam & strepitum se auduisse dicebant: Deinde vox crebra ita illorum circumsonabat auribus: Migremus hinc, Migremus hinc. Illud porrò his, quæ modo cõmemorauimus, multò plus eorum mèribus incussit terroris. Iesus quidam, filius Ananiæ, vir agrestis, plebeioq; ac ignobili genere satus, quadriennio ante bellum susceptum, cum iam ciuitas pace frueretur, tranquillissima, atq; adeo in maxima cõmuniù rerù affluentia viueret, ad festum profectus, in quo mos erat, vt Dei iussu in tabernaculis septem dies continuos habitarent, (vnde festum tabernaculorù vocatum est) de repente in templo clara voce exclamare cœpit: Vox ab oriente, vox ab occasu, vox à quatuor ventis, vox super Hierusalem & templum, vox super sponsos & sponfas, vox super vniuersum populum. Atque dies noctesq; hoc modo vociferans, omnes ciuitate vicos circuiuit. Verum cum quidam ex præstantioribus viris hanc vocem tanquam mali omnis nuntiam iniquo animo ferrent, hominem prehendi iubent: multis pariter ac grauib; plagis cædi. Hic neque palàm pro se viros primarios, neque priuatim eos, à quibus vapulabat depræcatus est, sed vo-

ces il-

ees illas, quas prius profuderat, cōtinenter edere nō cessavit. Magistratus verò, cum viri animum (quod res erat, diuiniore quadam commotione pulsum arbitrarentur) eum ad prouinciæ præfectum à Romanis designatum deducunt. Illic vbi caro eius ad ossa vsq; esset verberibus dilacerata, ipse neque cuiquã supplicauit, neque profudit lacrymas, Sed voce ad conquerendum quã maximè variata, inter singulas plagas hoc interposuit. Væ væ Hierosolymis. Aliud præterea, quod isto multò plus habet admirationis, idem auctor cōmemorat. Oraculũ quoddam in sacris literis repertũ fuisse, quod ista verba complectebatur: nimirum eo tempore quẽdam ex illorũ regione ortum fore, qui vniuersi orbis obtineret imperiũ. Quod quidam ille in Vespasiano expletum intellexit, verum Vespasianus non totius orbis, Sed Romani solius imperii gubernacula obtinuit. Rectius ergo & verius ad Christum potest accommodari: cui à patre dictum est, *Psal. 2.* *Po-*stula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ. Nam eodem ipso tẽpore sonus & vox suorum sanctorum apostolorum in omnem terram exiuerat, & in fines orbis terræ verba eorum.

De Iosepho & commentariis quos reliquit, & quomodo diuinorum librorum meminerit.

CAP. IX.

IAm vero post istarum rerũ omnium narrationẽ ipsum Iosephum, qui tot & tanta huic historiæ, quæ in manibus est, attulit subsidia, vnde, quouẽ genere ortus sit, non debemus in obscuro relinquere. Qui etiam de se loquitur ad hunc modum: Iosephus Matathiæ filius, Sacerdos Hierosolymitanus, non solum ipse Romanos in initio belli Iudaici oppugnavi, sed cæteris præliis postea commissis necessitate coactus, interfui. Hic Iosephus non modo apud gentẽ suam, verum etiã apud Romanos Iudæorum illius temporis facilẽ præstantissimus habitus fuit: ita vt tũ statuæ honore in vrbe Roma decoraretur, tum libri ab eo industria elaborati cōfectiq; in bibliothecã, tanq̃ monumẽta meritò reponerẽtur. Hic vero rerũ Iudaicarũ antiquitatẽ in viginti integros libros redegit.

Histo-